

החברותא

בס"ד ערב ראש השנה תש"פ

החברותא בטאן פנימי לחברים גליון מס 617

פנינים יקרים על הימים הנוראים והתשובה

לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים (תהלים כז) לולא אותיות אלול והאמנתי מלשון אומן את הדסה היינו שעל ידי חדש אלול נתגדלתי לראות בטוב ה' בארץ חיים שבו נפתח שער לדופקי תשובה ולהגיע לשרשו ומצבו כבראשונה. (דברי יחזקאל משינווא)

ומל' ה' את לבבך ואת לבב זרעך (דברים ל, ו) הדגש לבב זרעך צריך בירור הלא באמירה ומל' ה' אלקיך את לבבך נכללים גם לבב זרעך, אך הנה החטאים של האדם מביאים פגם אל זרעו רח"ל, על זה אמרה תורה כשנשוב בתשובה שלמה יוסר גם הפגמים ממך וגם מזרעך, נרמז בר"ת את לבבך ואת לבב זרעך ר"ת אלול כלומר זה הזמן המוכשר ביותר לתקן הפגמים שהושפע גם על זרעך, ותבין. (דברי יחזקאל)

תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו וכו' (תהלים פא) ניסן נקרא שנה שיש עמה התחדשות שנאמר החודש הזה לכם ראש חדשים משא"כ תשרי בחינת זו הוא בכסה, ולכן צריכים לעורר את ההתחדשות ע"י השופר. ואיתא שהיא חכמה ואינה מלאכה, חכמה - כח מה פירוש שהחכם מעיין על מהות הדברים. וזהו אמרו לפני מלכויות שעל ידכם יהיה נגלה מלכותו יתב"ש עליהם. וזהו תרועת מלך בו לקבל עול מלכות שמים.

(שפת אמת)

מובא בראשונים טעם דתקיעת שופר בחודש אלול כדי לערבב את השמן שלא יבין מתי יהיה ראש השנה. לכאורה ערבוב שמן זה צריך בירור הרי השמן מלאך והוא בא להתייבב על ה', המהרי"ל מסביר את כוונת הראשונים שאין השמן יודע מתי ההתעוררות של תקיעת השופר התקבלה, ואין כבר מקום לקטרג. וכן מובא בטור (תקפ"א) שכבר בערב ר"ה נוהגין לספר ולכבס מתוך שמחה כי במוחים ישראל שיוכו בדין, והוא נפלא. (מתוך פנינים לאדמו"ר מליובאוויטש)

מבואר בסדור האר"י ז"ל שבכל יום מעשרת ימי תשובה יכולים לתקן בכל יום מה שפגם כל ימיו ביום זה עכ"ד וצ"ב דלפי"ז די בשבעה ימי תשובה ומדוע יש צורך לעשרת ימי תשובה? ויש לומר דהנה בר"ה העיקר להמליך את הבושי"ת דאז אין לחשוב על החטאים רק להעשות עצמו כקטן שגולד להמליך הבושי"ת, ולאחר שהמליכו ניתן לנו שבעה ימי תשובה לפשפש בכל מעשינו מיום הוולדו ולתקנם. עי"כ יבא ביום הכפורים כולו נקי אכ"ר. (דברי יחזקאל)

סדר העבודה בימים הנוראים להמשיך את קדושתו יתברך בתוך הגשמיים עד שימלא כבוד ה' את כל הארץ הגשמית, אמנם כדי שהארץ יוכל להמשיך קדושה תוך הגשמיים צריך להכין עצמו שיהיה ראוי לכך על ידי שהוא סופג את קדושתו יתברך בתוך מוחו ולבבו עד שהוא עצמו מתקדש בקדושתו של מקום.

(מתוך פנינים לאדמו"ר מליובאוויטש)

ועקדת יצחק לזרעו תזכור, יש גירסא ועקדת יצחק לזרעו של יעקב תזכור. ההבדל בין שתי הגרסאות אם זרעו של עשו בן יצחק נכללים בזכרונות הטובים, וכן כתוב כי לה' המלוכה וכו' ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה. הנפ"מ בזה אם מודדים את ערכם של בני ישראל כנגד עשו או לעצמם. (פלגי מים)

והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבות אל לבבך (ל, א) הכתוב מדבר על תשובה מתוך יסורים. הבהירות בזה גם בתשובה הבאה מתוך קללה ויסורים אפשר ליכות למדרגת אהבה. בזה מדויק הלשון ברכה וקללה. שניהם נתתי לפניך ולשניהם הכח והשבות אל לבבך.

(הנודע ביהודה)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ש זיע"א פרשת וישב תשל"ב ה'בא לזכרם ע"ה א.א.

כל אדם נברא בעולם הזה בכדי שיעמול להגיע אל התכלית לשמה נברא? תחילת ביאתו הוא נברא בדיוק ההיפך מן התכלית שאליה הוא צריך להגיע, ובכדי שיכיר וידע מה נדרש ממנו הוא מוכרח לעבור קשיים ונסיונות, באמצעותם הוא לומד מהי התכלית עבורה ברא אותו הרבש"ע. ללא מאורעות ונסיונות לא יוכל לעולם להשיג את המציאות האמיתית של העולם.

יסוד זה אנו לומדים מיעקב אבינו. בפרשת וישב נאמר "וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען" וסמיק ליה "ואלה תולדות יעקב יוסף", ומפרש רש"י: "אלה ישוביהם וגלגוליהם של תולדות יעקב עד שבאו לכלל ישוב... ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף". בסיפור הזה רוצה התורה ללמד אותנו את הענין האמור, יעקב רצה להביא את העולם למצב שלא יצטרך לסבול, וחפש עבור בניו את כל הדרכים האפשריות איך יוכלו להכיר את מציאות הבריאה ואת מציאות הבורא ללא יסורים וכאבים, ולא יצטרך לסבול כ"כ הרבה גלויות עד שיזכו להשיג את האורות של ששת ימי בראשית. אולם הרבש"ע הראה לו באמצעות כל מיני סיבות, צרת יוסף, צרת דינה, ועוד סיבות שונות ומשונות, שהאדם אינו יכול להגיע לשלימות עד שיגיע לכלל ישוב, דהיינו שיהיה לו ישוב הדעת והשגה של מציאות בורא כל העולמים, ואת ההשגה הזו לא יתכן שישג ללא יסורים ונסיונות.

בכדי לבוא להשגה זו צריך האדם להכניע את עצמו, ולבטל את מציאותו. כי האדם נברא

בטבע שהוא ההיפך הגמור ממציאות בורא כל עולמים, ועליו לבטל את עצמו להגיע למציאות השלימות, כמו שהרבש"ע הוא שלימות והוא טמיר ונעלם. הקב"ה ברא את העולם ומנהיג אותו, ולמרות זאת הוא טמיר ונעלם, ואין ביכולת להכיר אותו ולהשיגו, כי כל הדברים שנפעלים בעולם הכל נעשה כביכול ע"י האדם שהוא לא טמיר ונעלם. ותפקיד האדם בעולמו לעבוד על עצמו עד שיגיע לשלימות של הכנעה, ובכל פעולה שפועל ועושה יכיר את יסוד האין שלו, וישג שהכל נפעל ע"י ההוא טמיר ונעלם, לא הוא הפועל ועושה - אז ישג הכרת הבורא. כי זה שחי בהכרה שכל מה שקורה בעולם וכל מה שהוא עושה הכל סיבות ממסובב הסיבות, הוא מאבד את מציאות הישות שלו. הוא רק מונהג ומופעל ע"י מסובב הסיבות, וכל המציאות שלו היא מציאות של סיבה. ואז הוא לא חי את עצמו, הוא חי את הכח שמפעיל אותו.

מטבע הבריאה אדם חי את עצמו, ומכל פעולה ופעולה שנדמה לו שהוא פועל הוא מקבל סיפוק ותענוג, וכאשר הוא מצליח הוא נשאר בגבהות הלב, והוא מעונין שכל העולם ישמע ממנו. ואפילו אם הוא עובד על ביטול בהכרח ישאר לו שמץ מה מההרגשה שהוא עשה, והוא חי בסיפוק גדול. אולם המרחם מרחם עליו ורוצה שיגיע לשלימות הביטול, דהיינו לבחינה של "וליבי חלל בקרבי". שאז הוא לא חי במציאות שלו, והעבודה שהוא עובד לא היא המציאות. הוא חי במציאות של סיבות, וכל פעולה וכל עבודה שעובד הוא חי את הכח שמפעיל אותו. ואז, כאשר הוא

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

בעה"ב ע"י האבוס, כך הוא יכיר את כוחות שפועלים בו באמצעות הסכנה. כי בשעה שהוא עושה פעולה - ולא משנה מה - שמביאה אותו לגדלות, הוא חי אז בכח הגוף שלו, ואפילו אם הוא בדרגא של "עבודה" והוא עובד עבודת הבורא, בלתי אפשרי שיגיע לשלימות הביטול אם לא חי בפחד מהסכנה שמא ישכח שהכח האמיתי שפועל בו הוא טמיר ונעלם ולא הכח שלו, ולא הכח הגשמי שלו היא מציאותו האמיתית.

להכרה זו לא יוכל אדם להגיע אלא ע"י נסיונות. כי האדם קרוץ מחומר, וכל זמן שהוא לא מכיר את בוראו ע"י הבחירה כחומר אבוס בעליו הוא הבריה הכי מגושמת שיש בעולם, יותר מבהמות וחיות. אך כמו שהבהמה מכירה את האדון כך יכול האדם הזה להגיע לביטול בכח הבחירה, ולהכיר שיש מציאות שנותנת בו כוחות. אך כל זמן שלא הגיע לבחינת הביטול כבהמה הזו שמכירה את האדון, אפילו אם הוא במדריגות הכי גבוהות של עבודה, ובביטול החזק ביותר, אם נשאר בו שמץ מה של מציאות הגוף עדיין אינו בשלימות של בחינת טמיר ונעלם - כמו הרבש"ע שהוא טמיר ונעלם - לא יוכל להכיר את בוראו. כי אין לנו הבנה מה זה הרבש"ע, ולא השגה בכח הרוחני שמפעיל אותנו, ורק "מבשרי", ממה שאני "אין", "אחזה אלוהה" - אוכל להכיר שיש כח המקיים ומפעיל אותי. ואת החומר הגשמי הזה אי אפשר להפוך לבחינת "אין" אלא ע"י עבודה ונסיונות.

המשך יבוא אי"ה

מכיר שהוא עצמו טמיר ונעלם, וכל פעולותיו הם רק סיבות, הוא חי באטמוספירה אחרת ובאווירה אחרת לגמרי, וכשהוא פועל זה לא מביא אותו אל הסיפוק שלו, אדרבא, זה מעורר בו פחד שלא יאבד את הביטול, ואת ה"טמיר ונעלם" שלו. הפחד הזה יביא אותו להכיר את בוראו. כי בדרך הטבע כל פעולה שאדם עושה מביאה אותו לסיפוק, וכאשר הוא מצליח יש לו את הסיפוק הגדול ביותר, והסיפוק הזה מקיף אותו באש של תענוג שמשהו נעשה על ידו. אולם הוא צריך לעבוד על עצמו בעוצמה הכי חזקה שהפעולה שהוא עושה תביא אותו לפחד גדול שמא ירגיש שהוא הפועל ועושה, וכתוצאה מן הפחד הגדול יעלם לו ממילא הסיפוק, ואז יבוא להכיר את בוראו. וכמו הבהמה שהקב"ה ברא לה חוש להכיר את בעה"ב ע"י האבוס, וכשנמצאת באיבוס מיד היא נזכרת בבעל הבית שמאכיל אותה שם תמיד, היות שהורגלה תמיד לקבל ממנו שם אוכל. כמו כן, כאשר האדם חי במציאות של סיבות, ומכיר בעצמו שלא הוא המוציא לפועל של הפעולות שעושה - כל פעולה שעושה מזכירה לו את סיבת הסיבות הפועל ועושה באמצעותו.

ובכדי לבוא לבחינה זו - שכדוגמת הבהמה שמכיר את האדון מכח התענוג הגשמי שהוא מספק לו הוא יכיר מתוך הפעולות שלו שכל כוחותיו הם לא כוחות של בחינת "גוף" רק כוחות רוחניים (בחינת "נפש") שפועלים בו הוא צריך להגיע לבחינה של פחד. סכנה. זה האבוס שלו. וכמו שהבהמה מכירה את

המשך פנינים יקרים

כי המצוה הזאת וגו' לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא וכו' כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו (דברים ל יא-יג) אם תוה"ק מעידה כי קרוב אליך הדבר מאד כך הוא במציאות. ומה שנראה היות התשובה כדבר הקשה לנשוא הוא בגלל שאין אנו מתחברים לנאמר בתוה"ק בפך ובלבבך לעשותו. תתפלל על התשובה תשתדל בהתפעלותך אל התשובה והתוצאה בוא יבוא לעשותו, וזה בדוק. (פלגי מים)

אמרו חז"ל (בברכות) אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, מנה"מ אר"א דאמר קרא והיא מרת נפש, וצ"ב דהלא חנה היתה מרת נפש בגלל מצבה הפרטי שאין לה ילדים ואיך מתחברת למשנה אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש? הרי דצריך לומר דההכנעה הנדרשת בתפלה היא ההכנעה כלפי הקב"ה, ולא איכפת לנו מה הם גרמי ההכנעה אם אימת המלך ואם המצב הפרטי, עצם הענין שמתפלל מתוך הכנעה וכובד ראש תפלתו נשמעת לפניו יתב"ש. (פלגי מים מתוך עיונו בפנינים)

כל ישראל ערבים זה לזה (תו"כ) לכאורה ערבא ערבא צריך ומי ערב בעד כל הערבים האלו, אפ"ל בדרך מליצה בתפלת ערבית אומרים מעריב ערבים היינו שהקב"ה ערב לכל הערבים האלו שישראל ערבים זה לזה. (רבי אליעזר זאב מקרעטשניף)

כל ישראל ערבים זה לזה. איתא בזה"ק דבכל פקודא אית כללא דכל פקודין. מחמת זה מצוים ועומדים אנחנו בני ישראל במצות ואהבת לרעך כמוך ממש. (פרי הארץ)

לישרי לן מר ווי לן דמיתנן וכו', הי תורה והי מצוה דמגנו עלן (ברכות לא). כאשר בקשו חכמים מרב המנונא שישיר וישמחם בחתונה הוא עוררם לתשובה ואף שמצוה לשמחה בשמחה חתן וכלה, עכ"ז אין התעוררות התשובה גורמת להפסק השמחה, כיון שרק בשמחה גשמית כאשר יתעורר בעיצומה לתשובה על הטאוי, יתכן ותפסק השמחה, אבל בשמחה רוחנית התשובה מעוררת לשמחה גדולה יותר. (אוצרות מנחם)

צריך האדם לומר כל פרטי הודוי אשמנו בגדנו וכו' אע"פ שהוא סבור שאין בו כל הדברים האלו ויכול לחשוב שבנוסח דודי זה עובר על מדבר שקר תרחק, אין חשש מזה כי מוכרח לזה ממעם הערבות ואם לא יגיד קיים חשש שיענש על חברו. (ע"פ הארז"ל)

כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם (יונה א) הספינה היתה מלאה בגויים עובדי עבודה זרה והיה יכול לחשוב שבשלהם הסערה הגדולה, אך יונה הנביא לא חיפש לתלות הקולר באחרים ולא תלה את הסערה בהם ובמעשיהם אלא היה מפשפש במעשיו וידע שהסער הגדול הוא רק בעבורו... (אוצרות מנחם - הגר"ז מברסק)

תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם (תהלים צ) התחיל בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים, משל ממלמד דרדקי כשתלמידיו משתוללים נוטל אחד מביניהם מאיימו או מענישו לעיני שאר התלמידים וכך תפול אימה על כולם וד"ל. (רבי בן ציון יאדלר וצ"ל)

ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלקים ואנשים ותוכל (בראשית לב, כט) הרמז בזה דיעקב מספר קפ"ב וכשנוסף מספר שטן (שנ"ט) עולה ביחד תקמ"א כמנין (ישראל). וזהו לא יעקב לבד יקרא שמך כי אם ישראל שכולל השמן בתוכו שכבש את השמן תחתיו ביום הדין כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל. (כרם חמד)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

5829688 - 02 פקס: 5325477 - 02

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

